

Limba și literatura română

Model 1

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

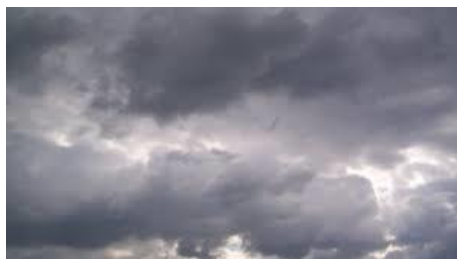
(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

Într-o dimineață, soarele întârzie să răsară. Se făcu ora prânzului, apoi a după-amiezii și afară era tot întuneric. La început, regele Do se bucură să vadă că totul în jurul lui era negru, până și munții înverziți din depărtare. Iar pentru supușii săi a fost aproape o zi de sărbătoare pentru că, întuneric fiind, au rămas acasă, s-au odihnit și au stat la povești.

După o săptămână în care soarele nu dădea niciun semn ca ar reveni pe cer, regele începu să se îngrijoreze. Iar după o lună fără lumină, plantele se ofiliră, iar fructele căzură verzi din copaci.

(Cristina Andone, *Regatul Alb-Negru și curcubeul muzical*)

A. Înțelegerea textului:

1. Numește un motiv pentru care supușii regelui s-au bucurat de lipsa Soarelui. 5 p
2. De ce crezi că s-a îngrijorat regele? 8 p

B. Limba română

1. Notează câte un cuvânt cu sens opus pentru următoarele cuvinte: *întuneric*, *depărtare*. 6 p
2. Explică rolul primei virgule din text. 3p
3. Formulează enunțuri în care să folosești corect ortogramele *l-a* și *să-i*. 2x5p
4. Precizează ce parte de vorbire reprezintă fiecare dintre cuvintele subliniate. 2x5p
5. Construiește un enunț în care cuvântul *regele* să fie altă parte de propoziție decât în al doilea alineat al textului. 8p (4 p enunț corect + 4 p precizarea părții de propoziție)

Partea a II-a

Scrie o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să-ți imaginezi că te afli în regatul lui Do și îl ajuți pe acesta să readucă Soarele pe cer.

În compunerea ta, vei avea în vedere:

- să utilizezi narațiune/povestire și dialog; 6 p
- să dai un titlu expresiv și original compunerii; 5 puncte
- să respecti structura unei compuneri; 5puncte
- să ai o viziune originală asupra temei abordate; 10 puncte
- să te încadrezi în limita minimă de spațiu precizată. 4 puncte

Notă! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).

Modelul 2

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

Fetița n-a vrut să iasă în parc până ce mama nu i-a cusut aripile pe rochiță.(...) Până la urmă mama a luat aripioarele păpușii, le-a cusut pe rochiță și au ieșit la plimbare. Lumea privea amuzată spre fetița cu părul scurt și blonduț, de patru ani, care strângea tare, ritmic, cu mânuța ei mică, mâna mamei sale. Și mama îi răspundea tot cu o strângere de mână. Trebuie să spun că era un joc numai al lor, așa își spuneau ele „te iubesc” prin limbajul mâinilor și al mânuțelor. În parc toți copiii se învârteau cu admirație în jurul copilului înaripat.

(Simona Popescu, *Fetița cu aripioare- Poveste adevărată*)

A. Înțelegerea textului:

1. Explică ce înseamnă în text strângerea de mână. 8p
2. De ce crezi că fetița este privită cu admirație? 5p

B. Limba română

1. Propune câte un cuvânt cu sens opus pentru: *au ieșit, scurt*. 6p
2. Explică rolul virgulei din secvența: „*care strângea tare, ritmic*”. 3p
3. Transformă propoziția dezvoltată „*În parc toți copiii se învârteau cu admirație în jurul copilului înaripat.*” în propoziție simplă. 10p
4. Precizează ce parte de vorbire reprezintă fiecare dintre cuvintele subliniate. 2x5p
5. Construiește un enunț în care cuvântul *parc* să fie altă parte de propoziție decât în primul enunț al fragmentului. 8p

Partea a II-a

Scrie o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să-și imaginezi o întâmplare la care participă fetița cu aripioare.

În compunerea ta, vei avea în vedere:

- să utilizezi narațiune și dialog; 6p
- să dai un titlu expresiv și original compunerii; 5 puncte
- să respecti structura unei compuneri; 5 puncte
- să ai o viziune originală asupra temei abordate; 10 puncte
- să te încadrezi în limita minimă de spațiu precizată. 4 puncte

Notă ! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).

Modelul 3

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

–*Te rog, mai stai puțin, nu pot să adorm. Nu mă pot gândi decât la toboganul meu din Minecraft. Trebuie să ți-l arăt, e înalt până la cer, de fapt până deasupra norilor. Și e numai din apă. Sus de tot mi-am făcut o trambulină ca să sar direct în piscina pe care am construit-o doar din șase pătrate, știind că ar putea fi prea mică. Dar până la urmă nu ea a fost de vină. Când mi-am luat vânt, în loc să cad cum trebuie, m-am izbit de tobogan.[...]*

– *Înseamnă că ai greșit ceva. Data viitoare, schimbă trambulina!*

– *Mă tot gândesc cum să fac. [...]*

– *Acum lasă toate astea și ieși în realitate! Dacă-ți umpli mintea cu cuburi, e normal să te doară.*

– *Cum adică? Tu nu te jucai la vârsta mea?*

– *Ba da, dar altfel, Țară, țară, vrem ostași, de-a Rațele și vânătorii, de-a V-ați ascunselea, fotbal... Să știi că în clasa a III-a eram atacantul unei echipe, din cele două de pe stradă. [...]*

(Ioana Nicolae, *Pe vremea când nu existau computere*)

A. Înțelegerea textului

- 1.Precizează, într-un enunț, motivul pentru care copilul din text este invitat să iasă „în realitate”. 8p
- 2.Formulează o idee principală a fragmentului. 5p

B. Limba română

- 1.Propune câte un cuvânt cu înțeles asemănător și câte un cuvânt cu înțeles opus pentru sensul din text al cuvântului *normal*. 6p
- 2.Explică rolul liniei de dialog de la începutul primei replici. 3p
- 3.Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate și menționează prin ce parte de vorbire se exprimă. 10p

4. Construieste un enunț în care primul substantiv din text să fie subiect. 8p

5. Transformă propoziția dezvoltată „*Data viitoare, schimbă trambulina!*” în propoziție simplă. 10p

Partea a II-a

Redactează o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare emoționantă pe care ai trăit-o în timpul unui joc.

În compunerea ta, vei avea în vedere:

- să utilizezi narațiune și dialog; 6p
- să dai un titlu expresiv și original compunerii; 5 puncte
- să respecti structura unei compuneri; 5 puncte
- să ai o viziune originală asupra temei abordate; 10 puncte
- să te încadrezi în limita minimă de spațiu precizată. 4 puncte

Notă ! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).

Modelul 4

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

La 16 februarie 1903, un român înainta Academiei de Științe din Franța un memoriu privind construcția „unui automobil zburător“. Comisia aeronautică a considerat că proiectul era imposibil.

Românul care avea să încerce imposibilul era Traian Vuia.(...) Încă de pe băncile școlii visa să zboare.

— *Crezi că-i cu putință? îl întreba el pe prietenul său.*

— *Nici gând! îi răspundea acesta. Dacă nici în legendă nu le-a reușit oamenilor să zboare, dar de-adevăratelea!*

— *Mie, când închid ochii, mi se pare că zbor! replica Traian. Eu am să zbor!*

A urmat liceul și facultatea, iar la 30 de ani a plecat la Paris.

La 18 martie 1906, în prezența câtorva prieteni, încerca primul zbor cu automobilul zburător.

— *Cine va omologa zborul?*

— *Să zbor doar, de rest nu-mi pasă! Și, spre uimirea tuturor, aparatul a zburat 12 metri la o înălțime de un metru de sol. Era actul de naștere a aviației.*

(După D Moroianu și I M Ștefan, *Traian Vuia*)

A. Înțelegerea textului

1. Numește într-un enunț o trăsătură morală a lui Traian Vuia, justificând-o cu exemple din text. 8 p
2. Explică sensul ultimului enunț din fragment. 5 p

B. Limba română

1. Formulează câte un enunț, folosind ortogramele: *căi* și *i-ar*. 6 p
2. Explică rolul cratimei în structura: „*de rest nu-mi pasă!*”. 3 p

3. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate și menționează prin ce parte de vorbire se exprimă. 10 p
4. Construiește un enunț în care substantivul *ochii* să aibă altă funcție sintactică decât în text. 8p
5. Transformă propoziția dezvoltată „(...) *îl întreba el pe prietenul său.*” în propoziție simplă. 10p

Partea a II-a

Redactează o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare care să aibă următoarea încheiere „(...) *visul a devenit realitate*”.

În compunerea ta, vei avea în vedere:

- să utilizezi narațiune și dialog; 6p
- să dai un titlu expresiv și original compunerii; 5 puncte
- să respecti structura unei compuneri; 5 puncte
- să ai o viziune originală asupra temei abordate; 10 puncte
- să te încadrezi în limita minimă de spațiu precizată. 4 puncte

Notă ! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).

Modelul 5

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

*Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.*

*Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.*

*Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n zbor câte-o șindrilă.*

*De vișnița păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.*

*Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.*

(Octavian Goga, *Toamnă*)

A. Înțelegerea textului

1. Ce schimbări din natură sunt prezentate în poezie? 5 p
2. Explică înțelesul versului „Vine vântul fără milă”. 8 p

B. Limba română

1. Propune câte un cuvânt cu înțeles asemănător pentru *a împodobi* și unul cu înțeles opus pentru sensul din text al cuvântului *se-ndoiesc*. 6 p
2. Prezintă rolul cratimei în structura *lacrimă-mi*. 3 p
3. Construiește o propoziție în care cuvântul *poartă* să aibă alt sens decât cel din text. 8 p
4. Precizează funcția sintactică și partea de vorbire a cuvintelor subliniate. 10 p
5. Transformă propoziția dezvoltată *Cu podoaba zdrențuită/ Tremură pe câmp porumbul*. în propoziție simplă. 10 p

Partea a II-a

Redactează o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare petrecută într-o zi de toamnă cu vânt și în care să folosești următoarele cuvintele din textul dat: *viforniță*, *fântână*, *lacrimă*.

În compunerea ta, vei avea în vedere:

- să utilizezi narațiune/ povestire și un pasaj descriptiv; 6p
- să dai un titlu expresiv și original compunerii; 5 puncte
- să respecti structura unei compuneri; 5 puncte
- să ai o viziune originală asupra temei abordate; 10 puncte
- să te încadrezi în limita minimă de spațiu precizată. 4 puncte

Notă ! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).

Modelul 6

Clasa a V-a

- Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 80 de puncte. Din oficiu se acordă 10 puncte.
- Timpul efectiv de lucru este de 30 de minute.

PARTEA I

(50 de puncte)

Citește cu atenție următorul text :

Stăm la soare în cerdac, Margareta și cu mine, așezate pe scara de la bucătărie. Pe prag, ghemuită pe un scăunel, Tasia curăță morcovi și povestește o întâmplare cam încâlcită, despre ce se petrece atunci când cad stelele. Îi ascult povestea pe bucăți. Margareta își face de lucru, scobind cu un bețișor între scânduri: colb, furnici, o scamă, o mărgică roșie...

E soare, e cald afară...

Tasia tace acum. Dacă tac și eu, o să adorm. Mă aud vorbind deodată, somnoroasă. Parcă nici nu vorbesc eu.

— Eu știu... că fiecare stea e legată de tărâmul cerului cu câte o ață de păianjen. Și când trece noaptea câte un liliac, rupe câte o ață și cade câte o stea... Asta e! Așa se întâmplă.

Margareta sare în picioare, uluită.

— De unde ai scos-o și pe asta?

— Am citit-o... undeva.

— Ai citit? Tu?

(Otilia Cazimir, *Cartea cu visuri*)

A. Înțelegerea textului

1. Extrage din text cuvinte care fixează locul și timpul întâmplării. 5 p

Loc	
Timp	

2. A reacționat corect Margareta, acuzând-o pe fetiță că minte? Justifică-ți răspunsul în 10-20 de cuvinte. 8 p

B. Limba română

1. Enunțul *Tasia tace acum.* este:
- a) o propoziție simplă
 - b) o propoziție dezvoltată
 - c) o propoziție negativă 3 p
2. Asociază corect termenii din cele două coloane:
a) Eu.....	1. adjectiv
b) Margareta.....	2. substantiv comun
c) ghemuită.....	3. verb
d) scobind....	4. substantiv propriu
e) ață.....	5. pronume 10 p
3. Un cuvânt cu sens asemănător pentru **uluită** este.....
Un cuvânt cu sens opus pentru **tac** este..... 6 p
4. Construiește un enunț în care cuvântul **sare** să aibă alt sens decât cel din text.
..... 8 p
5. Stabilește valoarea de adevăr a enunțurilor date, notând A (adevărat) în dreptul celor adevărate și F (fals) în dreptul celor false. 10 p
- a) În enunțul *Margareta sare în picioare, uluită.* cuvântul *Margareta* are funcția sintactică de subiect.
 - b) În enunțul *Am citit-o... undeva.* există un pronume.
 - c) În enunțul *De unde ai scos-o și pe asta?* predicatul este **ai**.
 - d) În enunțul *Îi ascult povestea pe bucăți.* cuvântul **povestea** este parte secundară de propoziție.

Partea a II-a

Redactează o compunere, de minimum 15 rânduri, în care să-ți imaginezi o posibilă continuare a textului.

Notă ! Vei primi **10 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, lizibilitate și așezare în pagină).